

การจัดการเรียนรู้แบบโครงการที่เน้นสัมมาอาชีพของครู โรงเรียนพระปริยัติธรรม วัดป่าตาลใต้ จังหวัดเชียงราย
PROJECT-BASED LEARNING FOCUSED ON THE RIGHT LIVELIHOOD OF TEACHERS AT THE BUDDHIST GENERAL
SCRIPTURE SCHOOL OF WAT PATANTAI IN CHIANG RAI PROVINCE

เพียงททัย ยาวีราต^{1*}, จิตาวัลย์ อุ๋นกอง¹ และ ศิโรจน์ ศรีสรารกรณ์²

Pianghathai Yawirart^{1*}, Thidawan Unkong¹ and Siroj Srisarakorn²

¹สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา จังหวัดพะเยา 56000

²งานพัฒนากำลังคนทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ
จังหวัดปทุมธานี 12120

¹Program in Educational Administration, School of Education, University of Phayao, Phayao 56000, Thailand

²Academic Officer in Human Resource Development, National Science and Technology Development Agency,
Pathum Thani 56000, Thailand

*Corresponding author: Email: pianghathai.y@hotmail.com

รับบทความ 24 กรกฎาคม 2564 แก้ไขบทความ 4 กันยายน 2564 ตอรับบทความ 9 กรกฎาคม 2564 เผยแพร่บทความ กรกฎาคม 2565

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบโครงการที่เน้นสัมมาอาชีพของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม วัดป่าตาลใต้ 2) ศึกษาปัญหาการจัดการเรียนรู้แบบโครงการที่เน้นสัมมาอาชีพของครู โรงเรียนพระปริยัติธรรม วัดป่าตาลใต้ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ ครู จำนวน 12 คน สามเณรนักเรียน จำนวน 118 คน รวมทั้งสิ้น 130 คน จากโรงเรียนพระปริยัติธรรม วัดป่าตาลใต้ จังหวัดเชียงราย การวิจัยแบ่งเป็น 2 ขั้นตอน โดยขั้นตอนที่ 1 การพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้แบบโครงการที่เน้นสัมมาอาชีพของครู และ ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาปัญหาการจัดการเรียนรู้แบบโครงการที่เน้นสัมมาอาชีพของครู เครื่องมือวิจัย ได้แก่ 1) แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ของครู 2) แบบประเมินทักษะการจัดการเรียนรู้ของครู 3) แบบประเมินทักษะการปฏิบัติโครงการของสามเณรนักเรียน 4) แบบสอบถามความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้ของสามเณรนักเรียน และ 5) แบบสัมภาษณ์ปัญหาการจัดการเรียนรู้แบบโครงการที่เน้นทักษะสัมมาอาชีพของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม วัดป่าตาลใต้ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

ผลการวิจัย พบว่า

1. ผลการพัฒนากิจการการเรียนรู้แบบโครงการที่เน้นสัมมาอาชีพของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม วัดป่าตาลใต้

1.1 ครูสามารถสร้างแผนการจัดการเรียนรู้โครงการที่เน้นสัมมาอาชีพได้ และผลการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก

1.2 ครูมีทักษะการจัดการเรียนรู้โครงการที่เน้นสัมมาอาชีพหลังเข้ารับการพัฒนาสูงกว่าก่อนการพัฒนาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.3 สามเณรนักเรียนมีทักษะการทำโครงการที่เน้นสัมมาอาชีพอยู่ในระดับมาก

1.4 สามเณรนักเรียนมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการที่เน้นทักษะสัมมาอาชีพในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. ผลการศึกษาปัญหาการจัดการเรียนรู้แบบโครงการที่เน้นสัมมาอาชีพของครูที่สำคัญ 3 ลำดับแรกเป็น ดังนี้ 1) สามเณรนักเรียนขาดความคิดสร้างสรรค์และแรงจูงใจในการทำโครงการ 2) สามเณรนักเรียนไม่สามารถเชื่อมโยงการทำโครงการกับความเป็นสัมมาอาชีพจากแหล่งเรียนรู้ได้ และ 3) ครูมีทักษะด้านดิจิทัลที่จะสนับสนุนการทำโครงการไม่เพียงพอ

คำสำคัญ: ทักษะสัมมาอาชีพ, การจัดการเรียนรู้แบบโครงการ, โรงเรียนพระปริยัติธรรม

ABSTRACT

This research aimed to 1) develop project-based learning management focusing on the Right Livelihood of teachers at the Buddhist General Scripture School of Wat Patantai, and 2) examine problems in managing project-based learning emphasizing the Right Livelihood of teachers at the Buddhist General Scripture School of

Wat Patantai. The sample consisted of 12 teachers, and 118 Buddhist novice students, yielding a total of 130 participants at the Buddhist General Scripture School of Wat Patantai, Chiang Rai Province. The research was divided into two phases, where the first phase was to develop teachers' skills in managing project-based learning focusing on the Right Livelihood. The second phase was related to investigating teachers' problems in managing project-based learning focusing on the Right Livelihood. The research tools were: 1) an evaluation form for lesson plans, 2) an evaluation form for teachers' learning management skills, 3) an evaluation form for assessing project performance skills of Buddhist novice students, 4) Buddhist novice students' satisfaction questionnaires towards learning activities, and 5) an interview form on problems about teachers' project-based learning management focusing on the Right Livelihood at the Buddhist General Scripture School of Wat Patantai. The statistics for quantitative data analysis were mean and standard deviation and qualitative content analysis.

The results of the research were as follows:

1. The results from the development of teachers' project-based learning management focusing on Right Livelihood at the Buddhist General Scripture School of Wat Patantai revealed that

1.1 Teachers were able to create high-quality project-based learning lesson plans focusing on the Right Livelihood, which was rated at the highest level.

1.2 Teachers' management skills in project-based learning focusing on the Right Livelihood after the intervention were higher than before the intervention at the .05 level of significance.

1.3 The Buddhist novice students improved their project work skills on the Right Livelihood at a high level.

1.4 The Buddhist novice students were satisfied with project-based learning activities focusing on the Right Livelihood at a high level.

2. The first three concerns of teachers in project-based learning management with an emphasis on the Right Livelihood were discovered as follows: 1) The Buddhist novice students lacked creativity and motivation for project works, 2) The Buddhist novice students were unable to connect the project preparation with the Right Livelihood from learning resources, and 3) Teachers lacked the necessary digital skills to assist students with project works.

Keywords: Right Livelihood, Project Based Learning Management, Buddhist General Scripture Schools

บทนำ

โรงเรียนพระปริยัติธรรม เป็นโรงเรียนที่รัฐบาลกำหนดขึ้นตามจุดประสงค์ของคณะสงฆ์ โดยพระปรารภของสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก (จวน อุฏฐายีมหาเถระ) ว่า “การศึกษาทางโลกเจริญก้าวหน้ามากขึ้นตามความเปลี่ยนแปลงของโลก การศึกษาพระปริยัติธรรมก็จำเป็นต้องอนุรักษ์ไปตามความเปลี่ยนแปลงของโลกบ้าง จึงเห็นสมควรที่จะมีหลักสูตรในการเรียนพระปริยัติธรรมเพิ่มขึ้นอีกแผนกหนึ่ง คือ หลักสูตรพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้ศึกษาได้มีโอกาสบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ทั้งทางโลกและทางธรรมควบคู่กันไป” กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศระเบียบกระทรวงฯ ว่าด้วยโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาขึ้น เมื่อวันที่ 20 กรกฎาคม 2514 และระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พ.ศ. 2535 เพื่อเป็นแนวทางดำเนินการจัดการศึกษาและส่งเสริมสนับสนุนของกรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ (กองพุทธศาสนศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, 2557) โรงเรียนพระปริยัติธรรมมีการจัดการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย โดยใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการ และมีวิชาเฉพาะเพิ่มเติม คือ วิชาภาษาบาลีและวิชาพระพุทธศาสนา อย่างไรก็ตาม สามเณรนักเรียนของโรงเรียนพระปริยัติธรรมส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ เป็นเยาวชนที่มีความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา หากมีการลาสิกขาแล้วต้องมิวิชาชีพติดตัวไป ดังนั้นสามเณรนักเรียนจึงได้เรียนวิชาชีพ ลงมือปฏิบัติจริง เพื่อให้สามารถนำกลับไปใช้ประกอบอาชีพรวมถึงการเรียนต่อในสายวิชาชีพต่อไปในอนาคต สอดคล้องกับโครงการของกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) ที่มีความต้องการให้สามเณรนักเรียนได้เรียนจบการศึกษามัธยมศึกษาและได้เตรียมความพร้อมในการประกอบอาชีพและเรียนต่อในระดับชั้นปวช. และปวส. (ผ่องพรรณ เอกอาวุธ, 2563)

สัมมาอาชีพ มาจากคำว่า สัมมาอาชีพหรือสัมมาชีพ หมายถึง การประกอบอาชีพโดยไม่ได้มีเป้าหมายที่กำไรสูงสุด แต่คำนึงถึงความสุขของตนเอง ผู้บริโภคและผู้รับบริการเป็นหลัก โดยไม่กระทบต่อสิ่งแวดล้อมและไม่สร้างความเดือดร้อนให้แก่ตนเอง ซึ่งนายแพทย์ประเวศ วะสี ได้ให้ความหมายว่า เป็นอาชีพที่ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น ไม่เบียดเบียนสิ่งแวดล้อม และมีรายจ่ายน้อยกว่ารายได้ (ชมพู อิศริยาวัฒน์ และธิดารัตน์ คิมกระโทก, 2561) สัมมาอาชีพมีความคล้ายคลึงกับทักษะการดำรงชีวิต (Livelihood Skills) ในด้านการจัดการสร้างงานอาชีพ เป็นทักษะที่แสดงถึงความสามารถในการศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ กำหนดแนวทางและวางแผนในการประกอบอาชีพ และเลือกอาชีพที่ตนเองสนใจ (อื้ออารีย์ งานทอง, 2555) คุณลักษณะที่พึงมีของสัมมาอาชีพ เช่น การผลิตหรือจำหน่ายสินค้า มีนิสัยกล้าได้กล้าเสีย มีความอดทน รู้เท่าทันต่อเหตุการณ์ และความต้องการของตลาด เข้าใจกลยุทธ์ของการแข่งขันด้านตลาด เป็นผู้ที่มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความขยันหมั่นเพียร และมีความพร้อมในการประกอบอาชีพ มีการเตรียมเงินทุน เวลา วัสดุอุปกรณ์ วัตถุดิบหลัก (กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย, 2562)

การจัดการเรียนรู้แบบโครงงานมีความสอดคล้องกับการพัฒนาสัมมาอาชีพ เนื่องจากการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน เป็นการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ที่เชื่อมโยงหลักการพัฒนาการคิดของบลูม (Bloom) ที่เชื่อว่า การเรียนการสอนที่จะประสบความสำเร็จและมีประสิทธิภาพนั้น ผู้สอนจะต้องกำหนดจุดมุ่งหมายให้ชัดเจน เพื่อให้ผู้สอนกำหนดและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ รวมทั้งวัดประเมินผลได้ถูกต้อง โดยได้จำแนกจุดมุ่งหมายทางการศึกษา ออกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย และด้านทักษะพิสัย (หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562) มีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญในทุกขั้นตอนของกระบวนการเรียนรู้ มีการใช้กระบวนการกลุ่ม การฝึกคิด การแก้ปัญหาโดยใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ นักเรียนจะได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อค้นหาคำตอบและแก้ปัญหา ได้เรียนรู้จากประสบการณ์ สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ และแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้ ทั้งนี้ การจัดการเรียนรู้แบบโครงงานมีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ 4 ขั้นตอน คือ ขั้นนำเสนอ ขั้นวางแผน ขั้นปฏิบัติ และขั้นประเมินผล โดยเป็นการจัดการเรียนรู้ตามความสนใจของผู้เรียน ให้ผู้เรียนเลือกศึกษาโครงงานจากชุมชนชีวิตประจำวัน ปัญหาหรือประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ต้องการคำตอบ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2550)

โรงเรียนวัดป่าตาลได้เป็นโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เข้าร่วมโครงการพัฒนาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สู่ทักษะสัมมาอาชีพของกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) ที่มีการตั้งเน้นการพัฒนาเป้าหมายที่เป็นโรงเรียนในโครงการตามพระราชดำริสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในภาคเหนือและภาคอีสาน ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาครูทุกคนในโรงเรียนให้สามารถจัดการเรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติให้กับสามเณรนักเรียน โดยใช้เทคนิคการสอนแบบ Active Learning ผ่านการลงมือปฏิบัติการเรียนรู้จากการทำโครงงานสัมมาอาชีพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้สามเณรนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาและลาสิกขาบทสามารถเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษา และสามารถนำความรู้และกระบวนการที่ได้ไปประกอบสัมมาอาชีพที่มั่นคงต่อไป

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจการพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานที่เน้นสัมมาอาชีพของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดป่าตาลได้เพื่อให้ครูสามารถจัดการเรียนรู้ให้สามเณรนักเรียนเกิดกระบวนการคิดที่เป็นระบบ และสามารถนำความรู้และกระบวนการที่ได้ไปประกอบอาชีพในอนาคตต่อไปได้

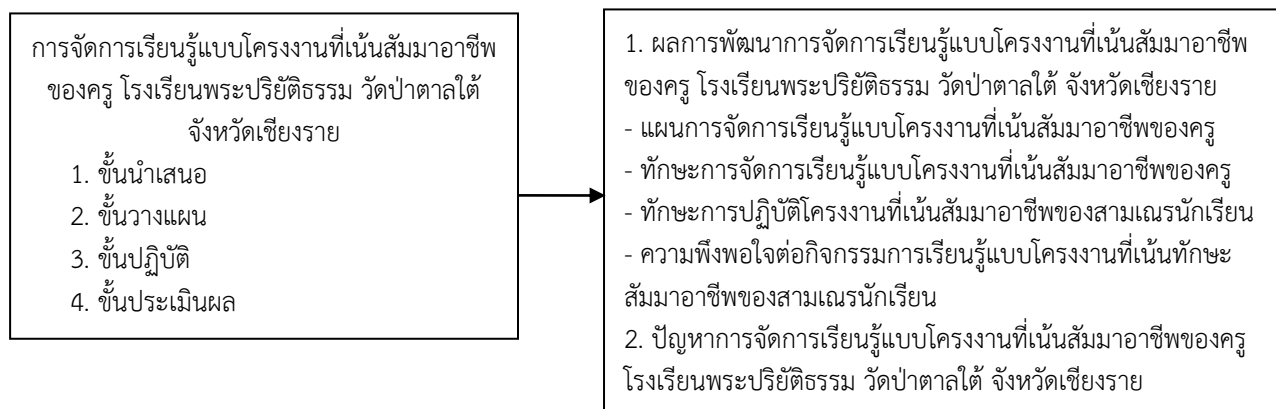
ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานที่เน้นสัมมาอาชีพของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม วัดป่าตาลใต้ จังหวัดเชียงราย
2. เพื่อศึกษาปัญหาการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานที่เน้นสัมมาอาชีพของครู โรงเรียนพระปริยัติธรรม วัดป่าตาลใต้ จังหวัด

เชียงราย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้สามารถสรุปกรอบแนวคิดวิจัยดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ครู และสามเณรนักเรียนในโรงเรียนพระปริยัติธรรมกลุ่ม 4 จำนวน 5 โรงเรียน ประกอบด้วย โรงเรียนโสภณจริยธรรมวิทยา โรงเรียนวัดศรีแจ้งวิทยาคม โรงเรียนวัดแก่นเหนือวิทยา โรงเรียนวัดอัมมาตย์วิทยา และโรงเรียนวัดป่าตาลใต้ จังหวัดเชียงราย กลุ่มเป้าหมายเป็นครู และนักเรียนโรงเรียนวัดป่าตาลใต้ อำเภอขุนตาล จังหวัดเชียงราย แบ่งเป็น ครู จำนวน 12 คน สามเณรนักเรียน จำนวน 118 คน รวมทั้งสิ้น 130 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (purposive selection) จากโรงเรียนพระปริยัติธรรมที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สู่ทักษะสัมมาอาชีวะของกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) และยินดีให้ความร่วมมือตลอดงานวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

การพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานที่เน้นสัมมาอาชีวะของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม วัดป่าตาลใต้ มีเครื่องมือวิจัยแบ่งตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

ตอนที่ 1 การพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานที่เน้นสัมมาอาชีวะของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม วัดป่าตาลใต้

1. แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานที่เน้นสัมมาอาชีวะของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม วัดป่าตาลใต้ ลักษณะของแบบประเมินเป็นมาตราประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด จำนวน 21 ข้อ หากคุณภาพของเครื่องมือด้วยการหาค่า IOC (ผู้เชี่ยวชาญ 3 คน) มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.60-1.00 นำมาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ

2. แบบประเมินทักษะการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานที่เน้นสัมมาอาชีวะของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม วัดป่าตาลใต้ ลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด จำนวน 10 ข้อ หากคุณภาพของเครื่องมือโดยนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับครูโรงเรียนอื่นที่มีลักษณะใกล้เคียงกับเป้าหมาย ครู จำนวน 15 คน พบว่า แบบประเมินมีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.76

3. แบบประเมินทักษะการปฏิบัติการโครงงานที่เน้นสัมมาอาชีวะของสามเณรนักเรียน โรงเรียนพระปริยัติธรรม วัดป่าตาลใต้ แบ่งออกเป็น 2 ด้านคือ ด้านกระบวนการทำโครงงาน และด้านการนำเสนอโครงงาน ลักษณะของแบบประเมินเป็นมาตราประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด จำนวน 13 ข้อ หากคุณภาพของเครื่องมือโดยนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับครูโรงเรียนอื่นที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มเป้าหมาย ครู จำนวน 15 คน พบว่า แบบประเมินมีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.81

4. แบบสอบถามความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานที่เน้นทักษะสัมมาอาชีวะของสามเณรนักเรียน ลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด จำนวน 10 ข้อ หากคุณภาพของเครื่องมือโดยให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ 3 คน มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.60-1.00 นำมาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ

ตอนที่ 2 ปัญหาการจัดการเรียนรู้แบบโครงการที่เน้นสัมมาอาชีวะของครู โรงเรียนพระปริยัติธรรม วัดป่าตาลใต้ เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) เกี่ยวกับปัญหาการจัดการเรียนรู้แบบโครงการที่เน้นทักษะสัมมาอาชีวะของครู โรงเรียนพระปริยัติธรรม วัดป่าตาลใต้ หากคุณภาพของเครื่องมือโดยให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ 3 คน มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.60-1.00 นำมาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ

วิธีรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ครูและสามเณรนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม วัดป่าตาลใต้ ที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สู่ทักษะสัมมาอาชีวะที่จัดโดยกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) โดยครูจะต้องเข้าร่วมการอบรมใน 3 กิจกรรม โดยกิจกรรมที่ 1 คือ 1) กิจกรรมพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบโครงการที่เน้นสัมมาอาชีวะของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม 2) กิจกรรมการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค Active learning และ 3) กิจกรรมการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ (PLC)

2. ผู้วิจัยใช้เครื่องมือวิจัยที่สร้างขึ้นเก็บข้อมูล ได้แก่

2.1 แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงการที่เน้นสัมมาอาชีวะของครู

2.2 แบบประเมินทักษะการจัดการเรียนรู้แบบโครงการที่เน้นสัมมาอาชีวะของครู

2.3 แบบประเมินทักษะการปฏิบัติโครงการของสามเณรนักเรียน

2.4 แบบสอบถามความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้ของสามเณรนักเรียน

2.5 แบบสัมภาษณ์ปัญหาการจัดการเรียนรู้แบบโครงการที่เน้นทักษะสัมมาอาชีวะของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม วัดป่าตาลใต้ ทั้งนี้ ก่อนเข้าร่วมโครงการและอบรม ครูได้ทำแบบประเมินทักษะการจัดการเรียนรู้แบบโครงการที่เน้นสัมมาอาชีวะ และหลังจากครูเข้าร่วมการอบรม ครูจะต้องสร้างแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงการที่เน้นทักษะสัมมาอาชีวะ จากนั้นครูประเมินแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงการที่เน้นสัมมาอาชีวะด้วยแบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงการที่เน้นสัมมาอาชีวะ และครูนำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นไปใช้ในการจัดการเรียนรู้แบบโครงการที่เน้นทักษะสัมมาอาชีวะให้แก่สามเณรนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม วัดป่าตาลใต้ เป็นเวลา 1 ภาคการศึกษา ในรายวิชาโครงการสัมมาอาชีวะ ผู้วิจัยมีกรณีศึกษาติดตามระหว่างการจัดการเรียนรู้ และสัมภาษณ์เกี่ยวกับปัญหาการจัดการเรียนรู้แบบโครงการที่เน้นทักษะสัมมาอาชีวะ

3. สามเณรนักเรียนทำแบบประเมินทักษะการทำโครงการที่เน้นสัมมาอาชีวะ และแบบสอบถามความพึงพอใจในการจัดการเรียนรู้หลังการจัดการเรียนรู้

4. ครูได้ทำแบบประเมินทักษะการจัดการเรียนรู้แบบโครงการที่เน้นสัมมาอาชีวะของครูหลังจากการจัดการเรียนรู้และเข้าร่วมโครงการ

5. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล และนำมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติพรรณนาและการวิเคราะห์เนื้อหา

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) และแปลความหมายของค่าเฉลี่ยโดยใช้เกณฑ์ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง ระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง ระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง ระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง ระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง ระดับน้อยที่สุด

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 การพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบโครงการที่เน้นสัมมาอาชีวะของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม วัดป่าตาลใต้ การศึกษาแบ่งเป็น 4 ประเด็น ดังหัวข้อต่อไปนี้

1.1 การศึกษาการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงการที่เน้นสัมมาอาชีวะของครู ด้วยแบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงการที่เน้นสัมมาอาชีวะของครู พบว่า เมื่อผ่านการอบรม นิเทศ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน เป็นเวลา 1 ภาคการศึกษา ในรายวิชาโครงการสัมมาอาชีวะ ครูสามารถสร้างแผนการจัดการเรียนรู้โครงการที่เน้นสัมมาอาชีวะได้ ผลการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับมาก ดังตาราง 1

ตาราง 1 ผลการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้โครงการที่เน้นสัมมาอาชีวะ

รายการวัดและประเมินแผนการจัดการเรียนรู้โครงการที่เน้นสัมมาอาชีวะ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านสาระสำคัญ	3.75	0.97	มาก
2. ด้านจุดประสงค์การเรียนรู้	3.50	1.09	ปานกลาง
3. ด้านเนื้อหา	4.50	0.80	มาก
4. ด้านกิจกรรมการเรียนรู้	3.42	1.38	ปานกลาง
5. ด้านสื่อการเรียนรู้	3.75	0.97	มาก
6. ด้านการวัดและประเมินผล	4.33	0.78	มาก
แผนการจัดการเรียนรู้โครงการสัมมาอาชีวะ (โดยรวม)	3.88	1.00	มาก

จากตาราง 1 ผลการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้โครงการที่เน้นสัมมาอาชีวะ พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านเนื้อหามีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 4.50 อยู่ในระดับมาก ด้านการวัดและประเมินผลมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.33 อยู่ในระดับมาก ด้านสาระสำคัญและด้านสื่อการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.75 อยู่ในระดับมาก ด้านจุดประสงค์การเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.50 อยู่ในระดับปานกลาง และด้านกิจกรรมการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดเท่ากับ 3.42 อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ ทั้งนี้ จากการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงการที่เน้นสัมมาอาชีวะในภาพรวมในส่วนขั้นการจัดการเรียนรู้ พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้แบบโครงการที่ประกอบด้วย ขั้นการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

1. ขั้นนำเสนอ ขั้นที่ครูมีการตั้งคำถามให้นักเรียนศึกษาปัญหาและสถานการณ์ รวมถึงข้อมูล เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อที่สนใจ ครูมีการเชื่อมโยงเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ และให้นักเรียนตัดสินใจเลือกโครงการตามความสนใจ ความชอบและความต้องการ และให้นักเรียนหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับเรื่องที่นักเรียนสนใจ

2. ขั้นวางแผน ขั้นที่นักเรียนแต่ละกลุ่มมีการวางแผนการทำโครงการ อภิปรายแนวทางการแก้ปัญหาจากขั้นนำเสนอ มีการวางแผนขั้นตอนของการเก็บข้อมูลและวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล ครูมีการเตรียมความพร้อมในการนำความรู้จากการทำโครงการไปประกอบอาชีพโดยแนะแนวให้นักเรียนใช้วัตถุดิบหรือสิ่งที่สนใจในท้องถิ่น และมีการคำนวณเงินทุน กำไร ขาดทุนและศึกษาความต้องการของตลาดเพิ่มเติม

3. ขั้นปฏิบัติ ขั้นที่นักเรียนมีการทำโครงการ เก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และเขียนสรุปรายงานและอภิปรายผลที่เกิดขึ้น มีการแนะแนวทางให้นักเรียนเชื่อมโยงการนำความรู้ของโครงการไปใช้ประกอบอาชีพหรือการพัฒนาปรับปรุงนวัตกรรมและสินค้าเพื่อประกอบอาชีพ

4. ขั้นประเมินผล ขั้นที่นักเรียนและครูวัดและประเมินผลตามสภาพจริง เน้นการประเมินความสมบูรณ์และถูกต้องของขั้นตอนการทำโครงการและการเชื่อมโยงการพัฒนาสัมมาอาชีวะเข้ากับการทำโครงการ

โดยในระหว่างการจัดการเรียนรู้ ครูควรใช้กลวิธีในการสร้างแรงจูงใจในการทำโครงการให้แก่ นักเรียน เช่น การเสริมแรง การให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการให้ความคิดเห็นและประเมินผลงานของตนเองและผู้อื่น และสร้างเจตคติที่ดีต่อรายวิชาโครงการสัมมาอาชีวะ

1.2 การศึกษาทักษะการจัดการเรียนรู้แบบโครงการที่เน้นสัมมาอาชีวะของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม วัดป่าตาลใต้ โดยการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างผลการทดสอบก่อนและหลังการเข้าร่วมโครงการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้แบบโครงการที่เน้นสัมมาอาชีวะของครู ดังตาราง 2

ตาราง 2 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างผลการทดสอบก่อนและหลังการเข้าร่วมโครงการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้แบบโครงการที่เน้นสัมมาอาชีวะของครู

ประเด็นการเปรียบเทียบ	ก่อนเข้าร่วมโครงการ		หลังเข้าร่วมโครงการ		t	p
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
ทักษะการจัดการเรียนรู้โครงการที่เน้นสัมมาอาชีวะ	3.40	0.51	4.00	0.00	-4.58*	0.001

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 2 พบว่า ครูมีคะแนนเฉลี่ยทักษะการจัดการเรียนรู้โครงการที่เน้นสัมมาอาชีวะหลังเข้าร่วมโครงการสูงกว่าก่อนเข้าร่วมโครงการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.3 การศึกษาทักษะการทำโครงการที่เน้นสัมมาอาชีวะของสามเณรนักเรียนด้วยการประเมินตนเอง หลังจากการได้รับการจัดการเรียนรู้แบบโครงการที่เน้นสัมมาอาชีวะ ดังตาราง 3

ตาราง 3 ผลการประเมินทักษะการทำโครงการที่เน้นสัมมาอาชีวะของสามเณรนักเรียน

รายการประเมินทักษะการทำโครงการของสามเณรนักเรียน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ได้ฝึกกำหนดประเด็นปัญหาชัดเจน	3.65	0.83	มาก
2. วางแผนขั้นตอนการแก้ปัญหาได้เหมาะสม	3.70	0.94	มาก
3. สามารถลงมือปฏิบัติตามแผนที่วางไว้	3.97	0.91	มาก
4. สามารถนำไปใช้ในการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน	3.56	0.91	มาก
5. สามารถเขียนรายงานนำเสนอได้	3.75	0.83	มาก
6. ได้เรียนรู้กระบวนการในการทำโครงการ	3.74	0.86	มาก
7. ได้ลงมือปฏิบัติจริง	3.73	1.00	มาก
8. ได้ฝึกการทำงานเป็นทีม	3.81	0.86	มาก
9. ได้ฝึกฝนค้นคว้าหาความรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลาย	3.60	0.94	มาก
10. สามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในการทำโครงการได้	3.98	0.93	มาก
11. ทำงานกลุ่มที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จ	3.75	0.84	มาก
ทักษะการทำโครงการของสามเณรนักเรียน (โดยรวม)	3.75	0.90	มาก

จากตาราง 3 ผลการประเมินทักษะการทำโครงการที่เน้นสัมมาอาชีวะของสามเณรนักเรียน พบว่า สามเณรนักเรียนมีทักษะการทำโครงการที่เน้นสัมมาอาชีวะโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 ลำดับ คือ สามเณรนักเรียนสามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในการทำโครงการได้มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.98 อยู่ในระดับมาก สามารถลงมือปฏิบัติตามแผนที่วางไว้มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.97 อยู่ในระดับมาก และได้ฝึกการทำงานเป็นทีมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.81 อยู่ระดับมาก ตามลำดับ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านความสามารถในการนำไปใช้ในการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.56 อยู่ในระดับมาก

1.4 การศึกษาความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการที่เน้นทักษะสัมมาอาชีวะของสามเณรนักเรียน หลังจากการได้รับการจัดการเรียนรู้แบบโครงการที่เน้นสัมมาอาชีวะ ดังตาราง 4

ตาราง 4 ผลการประเมินความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการที่เน้นทักษะสัมมาอาชีวะของสามเณรนักเรียน

รายการประเมินความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ของครู	3.82	0.88	มาก
2. ด้านกระบวนการทำโครงการ	3.70	0.91	มาก
3. ด้านการนำไปใช้	3.69	0.94	มาก
ทักษะการทำโครงการของสามเณรนักเรียน (โดยรวม)	3.74	0.91	มาก

จากตาราง 4 ผลการประเมินความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการที่เน้นทักษะสัมมาอาชีวะของสามเณรนักเรียน พบว่า สามเณรนักเรียนมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการที่เน้นทักษะสัมมาอาชีวะโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีความพึงพอใจมากที่สุดคือ ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ของครูมีค่าเฉลี่ย 3.82 อยู่ในระดับมาก ด้านกระบวนการทำงานมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.70 อยู่ในระดับมาก และด้านการนำไปใช้มีค่าเฉลี่ย 3.69 อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ นอกจากนี้ จากการวิเคราะห์ผลการประเมินรายข้อ พบว่า สามเณรนักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการทำโครงการมากขึ้น หลังร่วมกิจกรรม และมีความพึงพอใจในการถ่ายทอดทักษะการจัดการเรียนรู้แบบโครงการของครู

ตอนที่ 2 ปัญหาการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานที่เน้นสัมมาอาชีวะของครู โรงเรียนพระปริยัติธรรม วัดป่าตาลใต้

2.1 การศึกษาปัญหาการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานที่เน้นสัมมาอาชีวะของครู โรงเรียนพระปริยัติธรรม วัดป่าตาลใต้ ด้วยแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ระหว่างการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาโครงงานสัมมาอาชีวะ พบประเด็นปัญหา ดังตาราง 5

ตาราง 5 ผลการวิเคราะห์ประเด็นปัญหาของการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานที่เน้นสัมมาอาชีวะของครู

ประเด็นปัญหาของการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานที่เน้นสัมมาอาชีวะของครู	ความถี่จากแบบสัมภาษณ์
สามเณรนักเรียนขาดความคิดสร้างสรรค์	8
การเชื่อมโยงการจัดการเรียนรู้โครงงานให้เกิดความเป็นสัมมาอาชีวะไม่ชัดเจน	7
สามเณรนักเรียนขาดแรงจูงใจในการทำโครงงาน	5
การขาดแคลนอุปกรณ์ แหล่งเรียนรู้และผู้เชี่ยวชาญ	4

ผลจากการสัมภาษณ์ พบว่า ปัญหาของการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานที่เน้นสัมมาอาชีวะของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม วัดป่าตาลใต้ มีทั้งหมด 4 ประเด็น ได้แก่ สามเณรนักเรียนขาดความคิดสร้างสรรค์ การเชื่อมโยงการจัดการเรียนรู้โครงงานให้เกิดความเป็นสัมมาอาชีวะไม่ชัดเจน สามเณรนักเรียนขาดแรงจูงใจในการทำโครงงาน และการขาดแคลนอุปกรณ์ แหล่งเรียนรู้และผู้เชี่ยวชาญ ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นมีรายละเอียด ดังนี้

1. ประเด็นสามเณรนักเรียนขาดความคิดสร้างสรรค์ในการทำโครงงาน ทำให้โครงงานของนักเรียนบางส่วนขาดจุดเด่นและความน่าสนใจ ซ้ำซ้อนกับโครงงานอื่น
2. ประเด็นการเชื่อมโยงการจัดการเรียนรู้โครงงานให้เกิดความเป็นสัมมาอาชีวะไม่ชัดเจน ทำให้เกิดปัญหาเมื่อมีการสร้างโครงงาน โครงงานที่สร้างขึ้นไม่เชื่อมโยงกับการประกอบอาชีพต่อไปได้ การนำโครงงานไปประยุกต์ใช้เพื่อประกอบอาชีพและแก้ปัญหาในชีวิตของสามเณรนักเรียนเป็นไปได้ยาก
3. ประเด็นสามเณรนักเรียนขาดแรงจูงใจในการทำโครงงาน ทำให้ขณะจัดการเรียนรู้ สามเณรนักเรียนบางกลุ่มไม่สนใจและไม่ทำโครงงานตามที่วางแผนไว้ สามเณรขาดความตั้งใจในการทำโครงงาน
4. ประเด็นการขาดแคลนอุปกรณ์ แหล่งเรียนรู้และผู้เชี่ยวชาญ เนื่องจากโรงเรียนขาดแคลนอุปกรณ์ แหล่งเรียนรู้และผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชาเฉพาะ เช่น วิศวกรรม ชีววิทยา การช่าง ทำให้โครงงานบางส่วนขาดการวิเคราะห์และเก็บข้อมูลให้สมบูรณ์

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานที่เน้นสัมมาอาชีวะของครู โรงเรียนพระปริยัติธรรม วัดป่าตาลใต้ ผู้วิจัยทำการอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

ตอนที่ 1 การพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานที่เน้นสัมมาอาชีวะของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม วัดป่าตาลใต้

1. การศึกษาการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานที่เน้นสัมมาอาชีวะของครู พบว่า ครูสามารถสร้างแผนการจัดการเรียนรู้โครงงานที่เน้นสัมมาอาชีวะได้ และผลการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านเนื้อหา เนื่องจากโครงการพัฒนาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สู่ทักษะสัมมาอาชีวะของกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) มีการพัฒนาครูให้สามารถจัดการเรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติให้แก่สามเณรนักเรียน โดยใช้เทคนิคการสอนแบบ Active learning นำทักษะความรู้ที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ทักษะด้านชีวิตและอาชีพ ให้มีความเหมาะสมกับทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นตามบริบทของแต่ละโรงเรียนทำให้ครูสามารถเชื่อมโยงเนื้อหาและแนวทางในการจัดการเรียนรู้ได้เหมาะสมกับการพัฒนาสัมมาอาชีวะและบริบทของโรงเรียน เมื่อพิจารณารูปแบบของการจัดการเรียนรู้ในแผนการจัดการเรียนรู้ พบว่า ครูสามารถสร้างแผนการจัดการเรียนรู้โครงงานที่เน้นสัมมาอาชีวะที่สอดคล้องกับแนวทางในการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานซึ่งมี 4 ขั้นตอน คือ ขั้นนำเสนอ ขั้นวางแผน ขั้นปฏิบัติ และขั้นประเมินผล โดยมีการเชื่อมโยงกับเนื้อหาในด้านการพัฒนาสัมมาอาชีวะ และการนำวัสดุและความรู้ท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้ โดยขั้นการจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งครูต้องมีการจัดการเรียนรู้ตามความสนใจของผู้เรียน ให้ผู้เรียนเลือกศึกษาโครงการจากชุมชน ชีวิตประจำวัน ปัญหาหรือประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ต้องการคำตอบ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2550) อย่างไรก็ตาม ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ เนื่องจากในช่วงที่มีการจัดการเรียนรู้เป็นช่วงการระบอบของโรคติดเชื้อโคโรนา 19 (COVID-19) ทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในรายกลุ่มลดลง ทำให้มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

2. การศึกษาทักษะการจัดการเรียนรู้แบบโครงการที่เน้นสัมมาอาชีวะของครู พบว่า ทักษะการจัดการเรียนรู้โครงการที่เน้นสัมมาอาชีวะหลังเข้าร่วมโครงการสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของทักษะการจัดการเรียนรู้โครงการที่เน้นสัมมาอาชีวะก่อนเข้าร่วมโครงการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องจากครูได้เข้าร่วมการอบรมใน 3 กิจกรรม โดยกิจกรรมที่ 1 คือ 1) กิจกรรมพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบโครงการที่เน้นสัมมาอาชีวะ 2) กิจกรรมการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค Active learning และ 3) กิจกรรมการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ (PLC) รวมถึงในระหว่างการจัดการเรียนรู้มีการนิเทศ ติดตามและประเมินผล ผ่านการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ (PLC) ทำให้ครูเกิดการแลกเปลี่ยนปัญหา วิธีการแก้ไขปัญหา และการพัฒนาการจัดการเรียนรู้อยู่เสมอ สอดคล้องกับ วิชัย วงษ์ใหญ่ (2562) ที่กล่าวว่า ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพทำให้ผู้สอนมีความรู้ และได้รับพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ พัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด สามารถสร้างองค์ความรู้ที่มาจากกาปฏิบัติและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ส่งผลไปยังคุณภาพของผู้เรียนทำให้พัฒนาได้อย่างเต็มตามศักยภาพและทันต่อการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ

3. การศึกษาทักษะการทำโครงการที่เน้นสัมมาอาชีวะของสามเณรนักเรียนด้วยการประเมินตนเอง พบว่า หลังจากที่ได้รับจัดการเรียนรู้แบบโครงการที่เน้นสัมมาอาชีวะ สามเณรนักเรียนมีทักษะการทำโครงการที่เน้นสัมมาอาชีวะอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 ลำดับ คือ สามเณรนักเรียนสามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในการทำโครงการ สามารถลงมือปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ และได้ฝึกการทำงานเป็นทีม ตามลำดับ และจากการพิจารณาเป็นรายโครงการของนักเรียน พบว่า สามเณรนักเรียนสามารถสร้างโครงการสัมมาอาชีวะได้อย่างเป็นกระบวนการ มีการนำวัสดุในท้องถิ่นมาใช้ มีการศึกษาตลาด การคำนวณต้นทุน กำไร นักเรียนสามารถเชื่อมโยงการสร้างสัมมาอาชีวะจากการเรียนรู้ผ่านโครงการได้ เนื่องจากการจัดการเรียนรู้โครงการนักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านกระบวนการกลุ่ม และใช้กระบวนการที่เป็นระบบในการสร้างนวัตกรรมและสินค้า และมีการเชื่อมโยงกับการนำความรู้และกระบวนการไปประกอบอาชีพในอนาคต สอดคล้องกับงานวิจัยของ สรเดช เลิศวัฒนาวิช (2560) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยใช้โครงการเป็นฐานเพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพและคุณลักษณะในการประกอบอาชีพ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา พบว่า นักเรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้เกี่ยวกับการประกอบอาชีพในอนาคตเพื่อเป็นการสร้างรายได้ให้กับตนเองและครอบครัวผ่านการเรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติ ผ่านประสบการณ์ตรงจากแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น และการอภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันในกลุ่ม กระบวนการกลุ่ม นักเรียนสามารถสร้างสรรค์ผลงานโครงการอาชีพได้เป็นอย่างดีผ่านกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ อย่างไรก็ตามด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านความสามารถในการนำความรู้ไปใช้ในการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน และด้านการฝึกฝนค้นคว้าหาความรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลาย ตามลำดับ ทั้งนี้ การจัดการเรียนรู้แบบโครงการต้องสนับสนุนให้นักเรียนเกิดการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม โดยจัดแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายทำให้นักเรียนเกิดการสร้างผลงานจากประสบการณ์ตรงกับแหล่งเรียนรู้ และเกิดการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองเพื่อนำไปประยุกต์ใช้แก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน (อัญชลี ทองแถม, 2561) แต่เนื่องจากปัญหาในเรื่องการขาดแคลนวัสดุ อุปกรณ์ที่ทันสมัย และเครื่องมือเฉพาะสาขาวิชา รวมถึงสถานที่ตั้งของโรงเรียนมีความห่างไกลทำให้เกิดข้อจำกัดในด้านนี้

4. การศึกษาความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการที่เน้นทักษะสัมมาอาชีวะของสามเณรนักเรียน หลังจากที่ได้รับจัดการเรียนรู้แบบโครงการที่เน้นสัมมาอาชีวะ พบว่า สามเณรนักเรียนมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการที่เน้นทักษะสัมมาอาชีวะอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีความพึงพอใจมากที่สุด คือ ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ของครู ทั้งนี้เพราะครูจัดการเรียนรู้แบบโครงการโดยใช้เทคนิคการสอนแบบ Active learning ที่สามเณรนักเรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อค้นหาคำตอบและแก้ปัญหา เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การปฏิสัมพันธ์ในกลุ่มและระหว่างกลุ่ม ทำให้สามเณรนักเรียนเกิดความสนใจ มีความกระตือรือร้นและมีความสุขในการเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สรัญญา เนตรธานนท์ (2563) ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้ Active learning ที่มีผลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้และทัศนคติต่อการเรียนสำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู พบว่า หลังจากการจัดการเรียนรู้ นักศึกษาเรียนอย่างมีความสุข มีส่วนร่วมและเกิดปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น และมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ในระดับมากที่สุด

ตอนที่ 2 ปัญหาการจัดการเรียนรู้แบบโครงการที่เน้นสัมมาอาชีวะของครู โรงเรียนพระปริยัติธรรม วัดป่าตาลใต้

2.1 ปัญหาของการจัดการเรียนรู้แบบโครงการที่เน้นสัมมาอาชีวะของครูมีทั้งหมด 4 ประเด็น ได้แก่ สามเณรนักเรียนขาดความคิดสร้างสรรค์ การเชื่อมโยงการจัดการเรียนรู้โครงการให้เกิดความเป็นสัมมาอาชีวะไม่ชัดเจน สามเณรนักเรียนขาดแรงจูงใจในการทำโครงการ และขาดแคลนอุปกรณ์ แหล่งเรียนรู้และผู้เชี่ยวชาญ ทั้งนี้ ในการแก้ปัญหาการจัดการเรียนรู้ ครูควรให้นักเรียนหาข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อนำมาตอบคำถามเกี่ยวกับที่มาและความสำคัญของปัญหาในโครงการของนักเรียน และสร้างแรงจูงใจในการทำโครงการของนักเรียน โดยบอกประโยชน์และการนำโครงการของนักเรียนไปต่อยอดในการประกอบอาชีพต่อไป สอดคล้องกับการศึกษาของ สุทธิพงษ์ บุญผดุง (2559) เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดการจูงใจของ Wlodkowski กล่าวคือ ครูต้องมีการ

ตั้งคำถาม และใช้กลวิธีการจูงใจเช่น การสร้างเจตคติที่ดีต่อรายวิชา การเสริมแรงทางบวก และเชื่อมโยงให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ พยายามพัฒนาความรู้ ความสามารถและทักษะ จนนำไปสู่การเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ นักเรียนควรต้องได้รับการพัฒนาทักษะความคิดสร้างสรรค์เพิ่มเติม เพื่อที่จะสร้างนวัตกรรมหรือสร้างสินค้าเพื่อต่อยอดสู่อาชีพผ่านกระบวนการจัดการเรียนรู้โครงการ ซึ่งทักษะนี้เป็นทักษะที่จำเป็นและสำคัญต่อนักเรียนในปัจจุบัน สอดคล้องกับเป้าหมายของประเทศไทยในยุคไทยแลนด์ 4.0 ที่กล่าวว่า นักเรียนต้องมีทักษะความคิดสร้างสรรค์ในกระบวนการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนานวัตกรรมสอดคล้องกับทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 (ดารุณี บุญครอง, 2560)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 ในส่วนของการจัดการเรียนรู้ครูควรให้ความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์ กลไกทางการตลาด กำไรและขาดทุน เพื่อให้นักเรียนเข้าใจจุดมุ่งหมายและประโยชน์ของการทำโครงการ

1.2 การจัดการเรียนรู้ครูควรอธิบายให้ชัดเจนเกี่ยวกับนิยามของคำว่า โครงการและสัมมาอาชีพ และจุดมุ่งหมายของการเรียนโครงการ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับสัมมาอาชีพในโรงเรียนในรูปแบบอื่น ๆ เช่น โรงเรียนรัฐบาลทั่วไป หรือโรงเรียนเอกชน

2.2 ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมในประเด็นการนำชิ้นงานและสินค้าที่ได้จากการทำโครงการไปขายในท้องตลาด

เอกสารอ้างอิง

กองพุทธศาสนศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. (2557). *คู่มือปฏิบัติงาน โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา*.

กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.

กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย. (2562). *แนวทางการสร้างสัมมาชีพชุมชน ปี 2562*. กรุงเทพฯ: สำนักเสริมสร้าง

ความเข้มแข็งชุมชน กรมการพัฒนาชุมชน.

ชมพู อีสริยวัฒน์ และธิดารัตน์ คิมกระโทก. (2561). พัฒนาสัมมาชีพตามวิถีชีวิตชุมชนเพื่อเป็นการเพิ่มรายได้ในระดับครัวเรือนของประชาชน อำเภอปะคำ จังหวัดบุรีรัมย์. *วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น*, 2, 25-38.

ดารุณี บุญครอง. (2560). วิเคราะห์แนวทางการจัดการศึกษาไทยกับการขับเคลื่อนการศึกษา สู่อุคไทยแลนด์ 4.0.

สารอาศรมวัฒนธรรมวลัยลักษณ์, 2, 1-25.

ผ่องพรรณ เอกอาวุธ. (2563). *ฝึกอาชีพนักเรียนสามเณร ต่อยอดเรียนรู้สายอาชีพขั้นสูง*. เข้าถึงได้จาก

<https://www.eef.or.th/interview-01-09-20/>. 10 กุมภาพันธ์ 2564.

วิชัย วงษ์ใหญ่. (2562). *การพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC)*. กรุงเทพฯ: ศูนย์ผู้นำนวัตกรรมหลักสูตรและการเรียนรู้.

สรเดช เลิศวัฒนาวิช. (2560). *การพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยใช้โครงการเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพและคุณลักษณะในการประกอบอาชีพ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สรัญญา เนตรธานนท์. (2563). ผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ที่มีต่อพฤติกรรมการเรียนรู้และทัศนคติต่อการเรียนสำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู. *วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี*, 16(4), 100-110.

สุทธิพงษ์ บุญผดุง. (2559). การจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดการจูงใจของ Wlodkowski Learning Management Using Wlodkowski's. *วารสารครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา*, 3, 78-90.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). *การจัดการเรียนรู้แบบโครงการ*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.

หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562). *แนวทางการนิเทศเพื่อพัฒนาและส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ตามนโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้*. เข้าถึงได้จาก <http://www.esdc.go.th>.

10 กุมภาพันธ์ 2564.

- อัญชลี ทองแถม. (2561). การเรียนรู้โดยใช้โครงงานเพื่อพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21. *วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์ (มนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์)*, 8(3), 185-199.
- เอื้ออารีย์ จานทอง. (2555). การพัฒนาแบบวัดทักษะการดำรงชีวิต สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

วารสารบัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร